

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Berättelse

om

WENERSBORGS

högre fullständiga elementarläroverk

under läsåret 1866—1867,

jemte

inbjudning

till

afhörandet af årsexamen vid nämnde läroverk,

af

CARL SAMUEL HULTSTRÖM

läroverkets rektor.

Dessutom:

Redogörelser under samma läsår af vederbörande rektorer och lärare för lägre elementarläroverken i Borås och Alingsås samt stadspedagogien i Ulricehamn.

Wenersborg.

Bagge och Pettersons officin, 1867.

I. Högre elementarläroverket i Wenersborg.

Fastän koleran redan utbrutit härstädes de första dagarne af augusti, syntes den dock till en början vara af så lindrig art, att jag ansåg skolan både kunna och böra på bestämd dag, den 24 i denna månad, hållas öppen för de lärjungar, som ville begagna sig deraf; hvarföre jag ock i stadens tidningar tillkännagaf detta. Emellertid antog farsoten just i dessa dagar en högst oroande karakter, så att, sedan stadens folkskolor blifvit inställda och skrifvelse från sundhetsnämnden ankommit om nödvändigheten af samma åtgärd med elementarläroverket, telegram måste afgå till h. herr eforus, som fann skäl lemna bifall till sundhetsnämndens framställning. Af detta skäl kom höstterminen icke att börja förr än efter kolerans hufvudsakliga upphörande den 8 oktober, då likväl många af aflägsnare boende lärjungar uteblefvo, men undervisningen för dem, som infunno sig, fortsattes till och med den 20 december. För att så mycket som möjligt ersätta den förlorade tiden, började vårterminen redan den 11 januari och har fortgått utan annat afbrott än som de första veckornas svåra snöyor för någon dag åstadkommit. Likväl säger sig sjelft, att det ej varit möjligt att *helt och hållet* återtaga allt som förlorats, hvarföre de vanliga kurserna i någon mån för några ämnen måst inskränkas, såsom synes af efterföljande uppgifter derom. Den största olägenheten har varit för de lärjungar, som skola vid terminens slut undergå afgangsexamen och för hvilka naturligtvis tiden varit och är dyrbarare än för de öfrige, som successivt kunna återtaga hvad som nu ej medhunnits.

Redogörelse för läsåret följer i vanlig, föreskrifven ordning:

A) Undervisningen.

1) *Lästerminernas början och slut*: höstterminen börj. d. 8 okt.; slut. d. 20 dec.
vårterminen börj. d. 11 jan.; slut. d. 13 juni.

2) *Dagliga lärotiden*: fördelad på för- och eftermiddagar.

3) *Antagna läroböcker*:

- I Kristendom: katekesen, Bergs bibelhandbok och Norbecks lärobok i dogmatiken;
Biblisk historia: Bohms lärobok;
Kyrkohistoria: berättelser ur kyrkohistorien af A. Almqwist för klass. 4 och 5, Cornelii lärobok för klass. 6 och 7;
Modersmålet: Filéns lärobok och Bjurstens läsebok;
Latinska språkets grammatik: Rabes lärobok;
do explikation: Rabes krestomathi, Cornelius Nepos, Julius Cæsar och Ovidius för klass. 3—5; de 2:ne sistnämnde auktorerna, Cicero de officiis, Cato Major, Lælius och orationes selectæ, Livius, Virgilius och Horatius för klass. 6 och 7;
Grekiska språkets grammatik: Langes, Rabes och Säves läroböcker;
do explikation: Nilsons läsbok, Xenophons Anabasis, Homeri Odysse och Herodotus;

- Tyska språkets grammatik: Lyths lärobok;
 d:o explikation: Lyths krestomathi, Schillers Gesch. des 30-jähr. Kriegs och Wilhelm Tell samt Goethes Hermann und Dorothea;
- Engelska språkets grammatik: May's och Ekman's läroböcker;
 d:o explikation: May's krestomathi, Irvings life and voyages of Columbus, Goldsmith's Vicar of Wakefield, Marryats Monsieur Violet och Coopers The Spy;
- Franska språkets grammatik: Oldes lärobok;
 d:o explikation: Oldes explikationsöfningar för klass. 4 och 5, Lamartines voyage en orient, Saintines Picciola, Voltaires Henriade, "variétés littéraires", rédigées par Berndtson, "bibliothèque française" par Paban samt "choix d'esquisses biographiques" de F. Arago, för klass. 6 och 7;
- Mathematik: Zweigbergks lärobok i arithmetik, Euclides, Björblings lärobok i algebra, Lindmans i plan trigonometri samt Hellströms i stereometri;
- Naturvetenskap: Berlins läsebok för klass. 1 och 2, Arrhenii mindre lärobok i botanisk terminologi för klass. 2—4, 3:dje häftet af Anderssons inledning till botaniken för klass. 5 och 6, Sundevalls lärobok i zoologi, fysikens grunder af Schabus, öfvers. af Berlin, jemte den sistnämndes lärobok i kemi;
- Svensk historia: Alanders och Ekelunds läroböcker samt den förres läsebok;
 Allmän d:o: Alanders, Palmblads och Pütz' läroböcker;
- Geografi: Wings lärobok för 1:sta och till en del 2:dra klassen;
 Palmblads d:o för de öfriga klasserna;
- Filosofi: Afzelii läroböcker i logik och psykologi.

Uti dessa läroböcker hafva följande lärokurser blifvit genomgångna:

Första klassen:

- Kristendom. Katekes: första hufvudstycket. Läsning af valda psalmer.
 Biblisk historia: gamla testamentets, jemte några valda berättelser ur nya testamentets.
- Modersmålet. Språklära: det viktigaste af formläran och af läran om enkla satser.
 Öfningar i ren och tydlig innanläsning samt rättskrifning.
 Berättelser ur nordiska sagohistorien.
- Tyska. Grammatik: substantivernas och adjektivernas deklinationer samt hjälpverberna "haben" och "sein".
 Explikation: 3 blad af de före syntaxen stående explikationsöfningarne uti Lyths krestomathi.
- Mathematik. Arithmetik: de fyra räknesätten i enkla tal och sorter, jemte öfning i hufvudräkning.
 Geometrisk åskådninglära: efter föredrag och undervisn. af läraren i teckning.
- Naturvetenskap. (Berlins läsebok har begagnats vid innanläsningsöfningarne, då redogörelse äfven fått lemnas för innehållet.)
 Matematisk geografi: de enklaste begreppen, efter muntlig framställning.
 Fysisk d:o: det allmännaste om verdensdelarne samt Sveriges, Norges och Danmarks.
- Historia och Geografi. Historia: Svenska konungalängden.
 Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks politiska, jemte en kort öfversigt af Europas stater med deras hufvudstäder.

Andra klassen:

- Kristendom. Katekes: andra hufvudstycket och repetition af det första. Läsning af valda psalmer och bibelspråk, jemte en kort öfversigt af kyrkoårets högtidsdagar.
Biblsk historia: nya testamentets (hufvudsakligen efter bibeln).
- Modersmålet. Språklära: formläran och det allmännaste af syntaxen samt alla rättstafningsreglorna.
Öfningar i satsupplösning, rättskrifning och välläsning.
- Tyska. Grammatik: det allmännaste af formläran till och med en del af de oregelbundna verberna.
Expplikation: 20 sidor af de före syntaxen stående expplikationsöfningarne.
- Mathematik. Arithmetik: de fyra räknesätten i vanliga och decimalbråk samt i sorter, jemte fortsatt öfning i hufvudräkning.
Geometrisk åskådninglära: efter föredrag och undervisn. af läraren i teckning.
- Naturvetenskap. Matematisk geografi: grunddragen deraf.
Fysisk d:o: det allmännaste om verdensdelarne, samt floder, berg och sjöar i Europa.
Botanik: Linnés sexualsystem, med tillämpning dels efter plancher och dels efter tillgängliga växter.
- Historia och Geografi. Historia: Svenska konungalängden jemte 20 berättelser ur Alanders läsebok.
Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks politiska efter Palmblads lärobok, och det öfriga af Europas efter Wings.

Tredje klassen:

- Kristendom. Katekes: 3:dje, 4:de och 5:te hufvudstycket. Läsning af valda psalmer samt stycken ur nya testamentet med förklaring.
Biblsk historia: repetition af läroboken, tillika med de viktigaste anmärkningarne.
- Modersmålet. Språklära: repetition af formläran, samt syntaxen och interpunktionsläran, jemte rättstafningsreglor och det allmännaste af satsläran; satsupplösning och rättskrifning efter diktamen samt smärre uppsatser i form af bref och beskrifning jemte läsöfningar.
- Latin. Grammatik: formläran.
Expplikation: de 2 första afdelningarne uti läsboken till Rabes grammatik.
- Tyska. Grammatik: formläran afslutad och repeterad.
Expplikation: st. 1—16 uti Lyths krestomathi. Dessutom för reala linien 12 sidor af samma krestomathi, jemte skriföfningar på lärorummet.
- Engelska. Grammatik: uttalsläran och det viktigaste af formläran till oregelbundna verber.
Expplikation: st. 1—15 uti May's krestomathi.
- Mathematik. Arithmetik: repetition af föregående kurser, samt enkel och sammansatt regula de tri.
Geometri: (klassiska linien) de 26 första propositionerna;
(reala d:o) hela första boken af Euclides.
- Naturvetenskap. Botanik: Linnés sexualsystem och grunddragen af organografien, efter Arrhenii mindre lärobok, jemte tillämpning deraf på åtskilliga allmänna växter.
Zoologi: inledning till djurrikets kännedom, och läran om däggdjuren.
- Historia och Geografi. Historia: från början af läroboken till eröfringstidehvarvet, jemte berättelser.
Geografi: från Ryssland till Nederländska monarkien.

Fjerde klassen:

- Kristendom.** Katekes: utförligare katekisation öfver 1:sta, 2:dra och 3:dje hufvudstycket.
Biblisks historia: repeterad.
Läsning af valda psalmer och stycken ur bibeln, jemte årets predikotexter.
- Modersmålet.** Lika med tredje klassen, jemte öfningar i vacker uppläsning och riktigt återgifvaude af det lästa, tillika med skriftliga öfversättningar.
- Latin.** Grammatik: repetition af formläran.
Explikation: Aristides, Pausanias, Cimon, Lysander, Conon och Thrasybulus uti Cornelius Nepos.
- Tyska.** Grammatik: formläran repeterad; syntax till verbets rektion. Skriföfningar.
Explikation: st. 21—31 uti Lyths krestomathi.
- Engelska.** Grammatik: formläran till och med de oregelbundna verberna. Skriföfningar på lärorummet.
Explikation: st. 15—26 uti May's krestomathi.
- Franska.** Grammatik: formläran till och med de regelbundna verberna.
Explikation: st. 1—32 af 1:sta afdelningen uti Oldes explikationsöfningar.
- Mathematik.** Arithmetik: till och med intresse-räkning, jemte repetition af det föregående.
Geometri: (klassiska linien) de två första böckerna af Euclides;
(reala d:o) de tre d:o d:o d:o.
Algebra: de fyra räknesätten i hela tal samt bråk.
- Naturvetenskap.** Botanik: Linnés sexualsystem och organografien, efter Arrhenii lärobok, jemte tillämpning deraf på omkring 200 växtarter för klassiska och på omkring 300 för reala linien.
Zoologi: (klassiska linien) läran om foglarne och amfibierne;
(reala d:o) Svenska foglarne utförligare.
- Historia och Geografi.** Historia: från början till Kalmarunionen af fäderneslandets, och från början till Peloponnesiska kriget af den allmänna.
Geografi: från Nederländska monarkien till Asien.

Femte klassens nedra afdelning:

- Kristendom.** Katekes: utförligare katekisation öfver 1:sta, 2:dra och 3:dje hufvudstycket.
Kyrkohistoriska berättelser: Judiska folkets samt 1:sta tidehvarvet af kristna kyrkans historia, hufvudsakligen efter lärarens muntliga föredrag.
Matthei evangelium kap. 1—7, jemte årets predikotexter.
- Modersmålet.** Repetition af språkläran. Interpunktions- och satslära med tillämpning. Läsning af stycken ur Svenska författare. Uppsatser öfver lättare ämnen, jemte muntlig framställning af genomlästa stycken.
- Latin.** Grammatik: formläran repeterad; de viktigare reglorna af syntaxen. Ett hem-thema hvarje vecka, och dessutom skriföfningar på lärorummet.
Explikation: Miltiades, Themistocles och Aristides uti Cornelius Nepos samt de 20 första kap. af 1:sta boken uti Julius Cæsar.
- Grekiska.** Grammatik: det viktigaste af formläran.
Explikation: 1:a årskursen uti Nilsons läsbok.
- Tyska.** Grammatik: repetition af formläran, samt en del af syntaxen. Ett hem-thema hvarje vecka för reala linien.
Explikation: st. 32—45 uti Lyths krestomathi.
- Engelska.** Grammatik: formläran. Skriföfningar på lärorummet.
Explikation: kap. 5—11 uti Columbus.

- Franska. Grammatik: det hufvudsakliga af formläran till de oregelbundna verberna. Skrif-
öfningar på lärorummet.
Explication: st. 31—68 af 1:a samt st. 1—5 af 2:a afdelningen uti Oldes explika-
tionsöfningar.
- Mathematik. Arithmetik: afslutad och delvis repeterad.
Geometri: (klassiska linien) de 4 första böckerna af Euclides, samt problem; (reala d:o) dessutom den 5:te af d:o, dock utan bevis; samt geometriska öfningssatser efter Todhunter.
Algebra: (klassiska linien) repetition af 4:de klassens kurs, jemte polynomers upplösning i faktorer; (reala d:o) d:o d:o d:o d:o, jemte det viktigaste af läran om digniteter och rötter, eqvationer af 1:a graden med en obekant, samt problem.
- Naturvetenskap. Botanik: repetition af organografien; omkring 200 växtarter.
Zoologi: läran om fiskarne och insekterna.
Fysik: de 2 första kapitlen af Berlins lärobok.
- Historia och Geografi. Historia: från 5:te tidehvarfvets början till st. 23 af det 6:te efter Alan-
ders läsbok, af fäderneslandets, samt från och med Greklandens blom-
string till medeltidens början, af den gamla.
Geografi: Europas repeterad.

Femte klassens öfra afdelning:

- Kristendom. Katekes: utförligare katekisation öfver 4:de och 5:te hufvudstycket.
Dogmatik: kap. 1—3.
Kyrkohistoriska berättelser: till reformationen, hufvudsakligen efter lärarens munt-
liga föredrag.
Apostlagerningarne kap. 1—12, jemte årets predikotexter.
- Modersmålet. Lika med nedra afdelningen.
- Latin. Grammatik: syntaxen afslutad och repeterad. Hem-themata och skriföfningar på läro-
rummet lika med nedra afdelningen.
Explication: kap. 28—54 af 1:a och hela 2:dra boken uti Julius Cæsar de bello Gallico;
st. II—IV och XI uti Ovidius (Brodéns edition).
- Grekiska. Grammatik: formläran repeterad.
Explication: från kap. 6 till slut af 1:a boken uti Xenophons Anabasis.
- Tyska. Grammatik: hela syntaxen. Ett hem-thema hvarje vecka för reala linien.
Explication: st. 45—58 uti Lyths krestomathi.
- Engelska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
Explication: d:o d:o d:o.
- Franska. Grammatik: det hufvudsakliga af formläran till och med de oregelbundna verberna.
Explication: st. 1—50 af 2:a afdelningen uti Oldes explikationsöfningar.
- Mathematik. Arithmetik: afslutad och repeterad.
Geometri: lika med nedra afdelningen.
Algebra: det viktigaste af läran om digniteter och rötter, eqvationer af 1:a gra-
den med en obekant, samt problem.
- Naturvetenskap. Botanik: grunddragen af anatomien och fysiologien; omkring 300 växtarter.
Zoologi: kursen afslutad.
Fysik: geostatiken, hydrostatiken och aërostatiken.
- Historia och Geografi. Historia: Folkungaätten och Kalmarunionen, efter Ekelunds lärobok;
från början af kejsarperioden till § 17 af medeltiden, efter Pütz.
Geografi: lika med nedra afdelningen.

Sjette klassens nedra afdelning:

- Kristendom. Dogmatik: kap. 1—6.
Kyrkohistoria: gamla tidens, samt till § 18 på medeltidens.
Nya testamentet: Johannis evangelium.
- Modersmålet. Läsning af valda stycken ur Svenska, Norska och Danska författare. Öfningar i rättskrifning och grammatik. Uppsatser på lärorummet öfver lättare ämnen. Det allmännaste af Sveriges litteraturhistoria till 8:de kapitlet. En hemma utarbetad uppsats hvarannan vecka för klassiska samt hvarje vecka för reala linien.
- Latin. Grammatik: repetition af syntaxen med alla anmärkningarne. Ett hem-thema hvarje vecka. Skriföfningar på lärorummet.
Explication: kap. 1—20 af första boken uti Livius; Cato Major af Cicero; 800 vers uti Ovidius och 330 vers af Virgilius Æneis.
- Grekiska. Grammatik: repetition af formläran efter Rabes, samt till verbum, efter Säves lärobok.
Explication: 2:a och 3:dje boken uti Xenophons Anabasis, samt öfning att skandera uti Homeri Odysse.
- Tyska. Grammatik: repetition. Ett hem-thema hvarje vecka för reala linien.
Explication: sid. 1—55 (Cottas uppl.) af Schillers Geschichte des 30-jährigen Kriegs och hela Wilhelm Tell.
- Engelska. Grammatik: repetition. Skriföfningar på lärorummet.
Explication: kap. 1—9 af Vicar of Wakefield.
- Franska. Grammatik: från början till kap. 8 uti Oldes lärobok. Öfversättnings- och skriföfningar på lärorummet för reala linien.
Explication: från början till V (voyage de Bayruth) uti Lamartine och de 3 första sångerna uti Henriaden.
- Mathematik. Geometri: 5:te och 6:te böckerna af Euclides; jemte problemer och de 25 första satserna i Hellströms stereometri, för reala linien.
Algebra: (klassiska linien) läran om kvadrat-rötter och radikal-quantiteter samt eqvationer af 2:a graden med en obekant;
(reala d:o) detsamma jemte problemer.
- Naturvetenskap. Botanik: naturliga växtfamiljerna.
Zoologi: repetition.
Fysik: (klassiska linien) de 2 första kapitlen af Berlins lärobok;
(reala d:o) akustiken och optiken, jemte problemer.
Kemi: från början af läroboken till syror.
- Historia och Geografi. Historia: från Araberna till 4:de tidrymden, efter Pütz.
Geografi: Asiens.

Sjette klassens öfra afdelning:

- Kristendom. Dogmatik: kap. 1—7.
Kyrkohistoria: från lärobokens början till § 25.
Nya testamentet: lika med nedra afdelningen.
- Modersmålet. Läsning af Svensk, Norsk och Dansk litteratur. Bjurstens litteraturhistoria. Hammerichs notiser om Danska författare. Talöfningar i form af föredrag öfver förut uppgifna och genomgångna eller preparerade ämnen. Dispositionsöfningar. En hemma utarbetad uppsats hvarannan vecka för klassiska samt hvarje vecka för reala linien, som serskildt genomgått Ohlenschlägers "Axel og Walborg" med förklaringar.

- Latin. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: kap. 26—60 af 1:sta samt kap. 1—31 af 2:a boken uti Livius; 1:a samt kap. 1—20 af 2:a boken af Cicero de officiis; vers. 600—756 af 1:a samt hela 2:a och 3:dje boken af Virgili *Æneis*.
- Grekiska. Grammatik: repetition af formläran, samt till infinitivus efter Säves lärobok.
 Explikation: kap. 6—8 af 4:de boken samt kap. 1—7 af den 5:te uti *Anabasis*; hela 1:a rhapsodien och 50 vers af den 2:a uti *Odysseen*.
- Tyska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: hela Hermann und Dorothea. Dessutom för reala linien Schillers *Gesch. des 30-jähr. Kriegs*.
- Engelska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: från 27 kap. till slut af *Vicar of Wakefield*.
- Franska. Grammatik: till bruket af infinitiven (8 kap:s 7 §). Översättnings- och skriföfnin-
 gar på lärarunnet för reala linien.
 Explikation: från V (*voyage de Bayruth*) till slut uti *Lamartine* och från 4:de sån-
 gen till slut af *Henriaden*.
- Mathematik. Geometri: repetition af de 6 första böckerna af *Euclides*, jemte lösning af lättare geometriska problem. Dessutom reala linien: 25 satser i *Hellströms stereometri*.
 Algebra: läran om 1:a och 2:a gradens eqvationer med flere obekante, jemte problem. Dessutom repetition af det föregående.
- Naturvetenskap. Botanik: repetition.
 Zoologi: d:o.
 Fysik: (klassiska linien) hydrostatiken och aërostatiken.
 (reala d:o) lika med nedra afdelningen.
 Kemi: från fosforus syror till Barium.
- Historia och Geografi. Historia: från 4:de tidrymden af medeltidens till § 8 af den nyare, ef-
 ter Pütz.
 Geografi: Afrikas och Amerikas.

Sjunde klassens nedra afdelning:

- Kristendom. Dogmatik: kap. 3—8.
 Kyrkohistoria: den nyare tidens.
 Nya testamentet: Romarebrevet (med klassiska linien på Grekiska) med förklaringar.
- Modersmålet. Läsning af Svensk, Norsk och Dansk litteratur. Repetition af *Bjurstens* litte-
 raturhistoria. Talöfningar, någon gång i form af disputation, vanligen såsom
 fria föredrag öfver förut genomgångna ämnen, samt under vårterminen trägna
 dispositionsöfningar. Läsning af *Tegnér*s skoltal, med förklaringar och til-
 lämpning på nuvarande förhållanden. En utförligare uppsats, hvarannan vecka
 för reala, och hvar fjerde vecka för klassiska linien.
- Latin. Grammatik: lika med 6:te klassen.
 Explikation: 2:a och kap. 1—50 af 3:dje boken uti Livius; 2:a boken af Cicero de of-
 ficiis; kap. 1—21 af *Ciceros oratio pro Milone*; 1:a och 2:dra boken af *Horatii* oder.
 Dessutom *Romerska antiqviteter* efter *Bojesen*.
- Grekiska. Grammatik: syntaxen efter Säves lärobok.
 Explikation: kap. 4—8 af 7:de boken uti *Anabasis*; kap. 1—50 af 1:a boken uti
Herodotus; från vers 200 af 4:de till och med 5:te rhapsodien uti *Odysseen*.
- Hebreiska (valfritt). Innanläsning och det viktigaste af formläran samt explikation och analys
 af de 10 första psalmerna.

- Engelska (valfritt för klassiska linien). Innanläsning och formlära samt explikation af 29 st. uti May's krestomathi.
- d:o (reala linien). Grammatik: Ekmans lärobok. På serskild begäran ett hem-thema hvarje vecka.
 Explikation: kap. 8--22 uti The Spy by Cooper.
- Franska. Grammatik: avslutad. Ett hem-thema hvarje vecka för reala och hvarannan vecka för klassiska linien.
 Explikation: 4:ème livraison af "variétés littéraires", 1:ère livraison af "bibliothèque française" och hela "choix d'esquisses biographiques".
- Mathematik. Geometri: repetition af de 6 första böckerna uti Euclides, jemte solution af geometriska theoremer och problem, efter den af lektor Hultman utgifna samlingen af "geometriska öfningssatser".
 Algebra: läran om progressioner och logaritm, tillika med öfning i logaritm-tabellernas bruk. Dessutom reala linien: analytiska expressioners konstruktion och plan trigonometri.
- Naturvetenskap. Fysik (klassiska linien): magnetism och elektricitet samt dynamiken.
 (reala d:o): detsamma samt dessutom öfning med lösning af fysikaliska problem.
- Kemi: från Aluminium till oorganiska kemiens slut. Repetition af metalloiderna.
- Historia och Geografi. Historia: den gamla och halfva medeltidens, efter Pütz.
 Geografi: repetition.
- Filosofisk propedeutik (reala linien). Logik: hela läroboken, samt en kortfattad, muntligen meddelad öfversigt af filosofiens begrepp och historia.

Sjunde klassens öfra afdelning:

- Kristendom. Lärokursen avslutad och repeterad.
- Modersmålet. Lika med nedra afdelningen.
- Latin. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: kap. 51—72 af 3:dje, samt repetition af 2:a och 3:dje boken af Livius; repetition af 1:a och 2:a boken af Cicero de officiis; 1:a boken af Horatii oder. Romerska antiqviteter.
- Grekiska. Grammatik: lika med nedra afdelningen.
 Explikation: repetition, samt kap. 85—100 af 1:a boken uti Herodotus.
- Hebreiska (valfritt). Lika med nedra afdelningen.
- Engelska (d:o för klassiska linien). May's krestomathi och 3 kap. uti Columbus.
 d:o (reala linien). Lika med nedra afdelningen.
- Franska. Grammatik: repetition. Ett hem-thema hvarje vecka för reala och hvarannan vecka för klassiska linien.
 Explikation: lika med nedra afdelningen.
- Mathematik. Geometri: repetition af hela den genomgångna kursen, jemte lösning af geometriska öfningssatser.
- Naturvetenskap. Fysik: repetition af d:o d:o d:o, jemte problem.
- Kemi: repetition af hela den oorganiska kemien.
- Historia och Geografi. Lärokursen avslutad och repeterad.
- Filosofisk propedeutik. Logik: läroboken avslutad och repeterad.
 Psykologi: en kort öfversigt af själens förmögenheter.

4) *Förändring i undervisningsplan.* Emedan 7:de klassens lärjungar på reala linien valt det engelska språket för skrifprofs afläggande vid afgangsexamen, har jag icke ansett mig kunna eller böra fortfara med den under några föregående år praktiserade fortsatta öfning uti tyska språket, ehuru jag hyser oförändrad åsigt, att sistnämnda språk med 6:te klassen för tidigt helt och hållet lemnas afside. Icke heller har, efter den genom kongl. kungörelsen af den 12 maj 1865 bestämda läroplan, någon tid kunnat beredas till förut praktiserad öfning uti engelska språkets innauläsning för de lägre klassernas lärjungar på klassiska linien, ehuru önskvärdt detta hade varit, enär okunnighet härutinnan är ett hinder för den privatundervisning, som af de äldre lärjungarne för de yngre, serdeles under ferierna, är nödvändig, men som, utan denna insigt, ej kan lemnas af lärjungar på klassiska linien till realisterna.

5) *Undervisningsskyldighetens fördelning mellan lärarne* har under båda terminerna varit på följande sätt:

- Rektor mag:r C. S. Hultström har (17 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A (= öfra afdelningen) uti tyska och franska, klass. 7 A & B (= båda afdelningarne) uti engelska och franska språken. Dessutom rättat franska hem-themata af lärjungarne i klass. 7 A och (på serskild begäran) engelska hem-themata af lärjungarne på reala linien i 7:de klassens båda afdelningar.
- Lektor mag:r K. F. Rådberg (21 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A och 7 A & B uti matematik, fysik och kemi.
- d:o mag:r J. Svedborg (20 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A och 7 A & B uti latin, samt dessutom rättat latinska hem-themata af lärjungarne i samma afdelningar.
- d:o mag:r G. T. S. Bergman (22 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A och 7 A & B uti grekiska, samt klass. 7 A & B uti historia och geografi. Dessutom rättat franska hem-themata af lärjungarne i klass. 7 B.
- d:o mag:r S. Sandberg (20 timmar i veckan) undervisat klass. 6 A & B och 7 A & B uti kristendom, klass. 6 A och 7 A & B uti modersmålet samt klass. 7 A & B uti filosofisk propedeutik och uti hebreiska. Dessutom rättat svenska uppsatser af lärjungarne i klass. 6 A och 7 A & B.
- Adjunkt C. A. von Sydow (26 timmar i veckan) undervisat klass. 3—5 A & B uti matematik.
- d:o mag:r J. F. Kylander (29 timmar i veckan) varit fast lärare i klass. 1.
- d:o mag:r A. J. C. Piscator (27 timmar i veckan) undervisat klass. 5 A & B och 6 B uti tyska, franska och engelska språken, klass. 6 A uti det sistnämnda, samt dessutom rättat tyska hem-themata af lärjungarne i samma afdelningar.
- d:o A. J. K. Lindblad (27 timmar i veckan) undervisat klass. 3—5 uti kristendom samt klass. 3 och 4 uti modersmålet och tyska.
- d:o S. Tengblad (27 timmar i veckan) undervisat klass. 4 uti franska, klass. 3 och 4 uti engelska och klass. 3—6 A & B uti naturalhistoria, samt dessutom duplicerat uti skrifning och räkning i klass. 1.
- d:o mag:r L. J. Wersander (29 timmar i veckan) undervisat klass. 3 och 4 uti latin samt uti historia och geografi. (Under vårterminen, då adj. Wersander haft tjänstledighet, har stud. J. M. Florell, enligt förordnande, för honom tjänstgjort från februari till och med maj månad.)
- d:o fil. kand. A. Ericsson (24 timman i veckan) undervisat klass. 5 A & B och 6 B uti latin, samt dessutom rättat latinska hem-themata af lärjungarne i samma afdelningar.
- d:o fil. kand. A. Sahlén (28 timmar i veckan) undervisat klass. 5 A & B och 6 B uti modersmålet, klass. 5 A & B och 6 A & B uti historia och geografi samt klass. 5 A. uti grekiska. Dessutom rättat svenska uppsatser af lärjungarne i klass. 6 B.

vik. adj.: prestmannen V. A. Wästberg (29 timmar i veckan) varit fast lärare i klass. 2.
 d:o stud. K. F. Kjellberg (28 timmar i veckan) undervisat klass. 5 B och 6 B uti grekiska, klass. 6 B och till en del 6 A uti matematik, klass. 5 A & B och 6 A & B uti fysik samt klass. 6 B uti kemi. Dessutom rättat tyska hem-themata af lärjungarne i klass. 6 A.

Öfningslärare: direktör O. H. Bergqvist i *sång* och *musik* har under båda terminerna varit permitterad, då adjunkt Piscator haft h. h. efori förordnande att tjensten förestå. materialförvaltaren O. A. H. Stiberg har undervisat uti *gymnastik* och *militär-öfningar*.

bokhandlare F. A. Zettergren d:o uti *teckning*.

Rörande de under denna rubrik i föregående årsberättelser upptagne *anordningar* anmärkes:

1:o att *bön* måst förrättas serskildt med de 3:ne lägsta klasserna, emedan läroverkets samtliga lärjungar ej rymmas uti det befintliga största lärorummet;

2:o att den *offentliga gudstjensten*, i följd af bristande utrymme i kyrkan, ej kunnat bevisas af mera än klass. 5—7, hvarföre *enskild* gudstjenst förrättats i skolan med de 4 lägre klasserna, som dock under den blidare årstiden någon gång fått i stället öfvervara otte- eller aftonsångspredikningarna i kyrkan;

3:o att uti *sång* hvarje lärjunge haft den undervisning, som bestämmes genom Kongl. cirkuläret af den 19 juni 1866, utom det att sång- och musikläraren inöfvat signaler på jägarhorn samt undervisat uti orgelspelning och instrumentalmusik för ett kapell bland skolungdomen, som haft sina öfningar på onsdags och lördags eftermiddagar;

4:o att uti *gymnastik*, i öfverensstämmelse med Kongl. cirkulären af den 9 januari 1863 *) och den 19 juni 1866 **), hvarje lärjunge under den ljusare och blidare årstiden haft en half timmes öfning hvarje dag, utom föreskrifna militäröfningar (med undantag endast af sabelhuggning, som ej kunnat åstadkommas,) på onsdags och lördags eftermiddagar för de 3 högre klasserna, som äfven, sedan skarpskytteföreningen benäget till begagnande upplåtit sin skjutbana, någon gång öfvats i målskjutning;

5:o att uti *teckning*, som numera, enligt nya undervisningsplanen, i de 4 lägre klasserna ingår såsom ett gemensamt läroämne på de för veckan bestämde lärotimmarne, *sterskild* och *obligatorisk* undervisning i linearritning på de likaledes i undervisningsplanen bestämde 2:ne timmarne i veckan meddelats åt de 3 högre klassernas lärjungar på reallinien, utom den *valfria* och på anlag beroende frihandsteckningen för samtliga lärjungar på onsdags och lördags eftermiddagar, — allt i öfverensstämmelse med förenämnda nädiga cirkulär af den 19 juni 1866.

B) Lärarne.

1) *Klassföreståndare* under båda terminerna:

Lektor Rådberg för klassen 7 A.

d:o Svedborg för d:o 7 B.

d:o Bergman för d:o 6 A.

d:o Sandberg och vik. adj. Kjellberg för klass. 6 B.

*) Sedan detta Kongl. cirkulär föreskrifvit, att "hvarje termin, innan gymnastiköfningarna begynnas, münstring af läkare bör med lärjungarne anställas i ändamål att utröna, huruvida flere eller färre bland dem må antingen helt och hållet eller till någon del från dessa öfningar befrias", hafva sådana münstringar i rektors och gymnastiklärarens närvaro blifvit verkställda af provincialläkaren herr doktor C. F. Kjellberg, som genom afgifna serskilda utlåtanden bestämt, att för höstterminen 9 och för vårterminen 7 lärjungar borde helt och hållet, samt för höstterminen 29 och för vårterminen 44 lärjungar från mera ansträngande rörelser befrias.

***) Enligt nädligt bref af ofvannämnde dag och h. herr efori cirkulär den 17 oktober 1866 har serskild redogörelse rörande gymnastiken för kalenderåret 1866 den 10 sistlidne januari blifvit afgifven och kommer hädanefter att årligen afgifvas; hvilken serskilda redogörelse skall innehålla de närmare uppgifter, som ett meddeladt formulär föreskrifver.

Adjunkt von Sydow och adj. Ericsson för klass. 5 A.
 d:o Piscator och adj. Sahlén för d:o 5 B.
 d:o Lindblad och adj. Tengblad för d:o 4.
 d:o Wersander (vårterminen vik. adj. Florell) för klass. 3.
 vik. adjunkt Wästberg för klass. 2.
 Adjunkt Kylander för d:o 1.

2) *Förändringar*. De vid riksdagen beviljade 3 nya lärareplatserna hafva ännu ej blifvit till ansökning kungjorda; men skall detta, enligt från Kongl. ecklesiastikdepartementet till konsistorium i Skara ankommen skrifvelse, ske: för lektorstjensten, vid nästa hösttermins slut, och för adjunktsbeställningarne, så snart konsistorium inkommit med underdånig anmälan, att de kunna med fullt kompetente personer besättas.

Adjunkt Wersander har under vårterminen åtnjutit tjänstledighet från och med februari månads början till och med maj månads slut, då stud. Florell, enligt vederbörligt förordnande, för honom tjänstgjort. — Vid tillfälligt förfall och förbinder för 2:ne lärare under ett par veckor af vårterminen har telegrafassistenten Göranson biträdt, så att undervisningen kunnat uppehållas. — Vik. adjunkten Wästberg har blifvit utnämnd till kollega vid Mariestads lägre elementarläroverk.

C) Lärjungarne.

- 1) Inskrifne, höstterminen: 31 lärjungar, af hvilka 2 från folkskolan, 7 från annat läroverk, och 22, som endast åtnjutit enskild undervisning. (Dessutom hafva 6 lärjungar begagnat den enligt 32 § af gällande skolstadga medgifna tillåtelse att — hvad man kallar — *gå upp* i skolan, d. v. s. att, utan inskrifning, vara närvarande vid lärotimmarne.)
 vårterminen: 14 lärjungar, af hvilka 1 från folkskolan, 2 från annat läroverk, och 11 från enskild undervisning. (Dessutom hafva 6 lärjungar fått tillåtelse att *gå upp* i skolan.)
- 2) Afgångne, höstterminen: 28 lärjungar, hvaraf 6 tagit afgangsexamen den 9 juni (efter vårterminens slut), 11 till annat läroverk och 11 till näringarne.
 vårterminen: 10 lärjungar, hvaraf 1 till krigsakademien, 2 till annat läroverk, 3 till näringarne och 4 till enskild handelsskola. Dessutom äro 6 lärjungar, (5 på klassiska och 1 på reala linien), efter aflagda och gillade *skriftliga* prof, anmälde till den *muntliga* afgangsexamen.
- 3) Uti 7:de klassen hafva under vårterminen 2 lärjungar på den klassiska linien *valfrött* läst det hebreiska och 4 lärjungar det engelska samt 5 lärjungar både det hebreiska och engelska språket.
- 4) Skolafgift, a) till läroverkets *materiel*,
 höstterminen: erlagd af 115 lärjungar; derifrån befriade 141.
 vårterminen: d:o af 118 d:o; d:o 152.
 b) till läroverkets *byggnadsfond*,
 höstterminen: erlagd af 138 lärjungar; derifrån befriade 118.
 vårterminen: d:o af 145 d:o; d:o 125.
 (I enlighet med föreskriften uti Kongl. cirkuläret af den 11 december 1863 hafva, för att jemte rektor förvalta byggnadsfonden, fortfarande såsom delegerade varit utsedde, från läroverket: herr lektor K. F. Rådberg, samt från stadens kommunalstyrelse: herrar doktor K. F. Danelius och rådman A. J. Landström. Revision har verkställts å konsistorii vägnar: af herr kyrkoherde D. R. Warholm, och å stadens vägnar: af herr O. W. Söllscher.)

- 5) Öfvergång till olika linier: 2 lärjungar från klassiska till reala linien och 1 från reala till klassiska.

Lärjungar, som vårterminen läsa *klassiska språk*, äro: i 3:dje klassen 18, i 4:de klass. 21, i 5:te klass. 53, i 6:te klass. 26 och i 7:de klassen 14; summa 132.

(En lärjunge i klass. 7 A och 2 lärjungar i klass. 5 A, som läsa latin, hafva, enligt ansökan på sätt K:gl. kungörelsen den 12 maj 1865 bestämmer, varit befriade från grekiska.)

- 6) Antal under läsåret (uti den tabellform, som i pedagogisk tidskrift blifvit föreslagen):

	Höstterminen			Vårterminen		
	Klass. lin.	Reala lin.	Summa	Klass. lin.	Reala lin.	Summa
1:a klassen			28			34
2:a "			24			29
3:dje "	17	22	39	18	21	39
4:de "	22	13	35	22	12	34
5:te klass. nedra afdelning . . .	23	9	32	24	11	35
d:o öfra d:o	27	11	38	28	10	38
6:te klass. nedra d:o	11	4	15	12	4	16
d:o öfra d:o	14	6	20	14	6	20
7:de klass. nedra d:o	8	8	16	8	8	16
d:o öfra d:o	6	3	9	6	3	9
Summa	128	76	256	132	75	270

I afseende på härkomst äro af vårterminens lärjungar: adelssöner 15, ofrälse militärens söner 14, prestsöner 19, civile embetsmäns söner 22, ståndspersoners söner 42, borgares och andre näringsidkares söner 68, hemmansegares söner 50, söner af hemmansbrukare, torpare och arbetare m. fl. 40; summa 270.

Under vårterminen hafva 27 lärjungar af vik. adjunkten Wästberg blifvit beredde till sin första nattvardsgång.

De denna rubrik tillhörande tabellariska uppgifter, i öfverensstämmelse med föreskrifvet formulär, hvilka icke kunna blifva fullständiga förr än flyttningen är bestämd, skola efter vårterminens examen, då detta skett, till Kongl. ecklesiastik-departementet öfversändas.

Då det, enligt nådiga cirkuläret af den 12 maj 1865 angående undervisningen vid elementarläroverken, åligger rektorerna att "i de vid hvarje läsårs slut utkommande programmer serskildt upplysa, i hvilken klass, nedifrån räknadt, hemlexor först förekommit, samt vidare för denna och hvar och en af de påföljande klasserna uppgifva, i huru många läroämnen hemlexor i allmänhet blifvit för hvarje dag lärjungarne föresatta, äfvensom huru lång tid om dagen hemarbetena kunnat i allmänhet anses upptaga för lärjungar af medelmåttiga anlag"; får jag upprepa förra årets uppgift, nemligen att, med åttlydnad af föreskriften i läroverksstadgans 118 §, för 2:a klassen hemlexor, då sådane gifvits, varit så obetydliga att de ej kunna räknas, samt för 1:a klassen begagnats så sparsamt och till så ringa omfång, att deras öfverläsning kunnat medhinnas på mindre än 1 timme om dagen. Från och med 3:dje klassen hafva de

förelagde hemlexorne, som alltid och i alla ämnen blifvit förut genomgångne och förklarade i skolan, successivt ökats, utan att det dock (såvida ej de serskilda lässkemerna skulle upptagas) är möjligt att ens i *allmänhet* uppgifva, i huru många läroämnen de blifvit för hvarje dag lärjungarne förelagde, emedan dessa varit olika fördelade på olika dagar i veckan, i följd deraf att läsordningarne, oaktadt bästa beräkning och bemödaude, ej kunnat uppgöras, med mindre än att, åtminstone för någon klass, svårare, stundom flere och stundom färre, ämnen hopade sig på den ena eller andra dagen i veckan. Emellertid har vid sådant förhållande hemarbetet modererats, så att det, med antagande af inedelmåttiga anlag hos lärjungarne, ansetts kunna utan svårighet medhinnas för klass. 3 på $1\frac{1}{2}$, för klass. 4 på högst 2, för klass. 5 på 2 à 3 samt för klass. 6 och 7 på högst 4 timmar hvarje dag, deruti för de högre klasserna inberäknad nödig tid för skriföfningarne. Faran för öfveransträngning bör ock numera vara förebyggd genom det nya stadgandet i nämnde Kongl. cirkulär, som bestämmer, "att i hvarje klass skall finnas en anteckningsbok, i hvilken hvarje lärare för dagen inskrifver, hvilka arbeten han föresatt lärjungarne att fullgöra i hemmet", hvarigenom den bästa öfversigt lemnas öfver hemarbetet, så att rektor och klassföreståndare, enligt föreskriften i läroverksstadgans 100 §, kunna tillse, "att icke i något ämne hemlexor åläggas lärjunge till ett mått, som kan betaga honom nödig hvila och förströelse, eller hindra förberedelse i andra läroämnen".

D) Skollokalen.

Dess otillräcklighet, äfven med tillökning af de uti en angränsande enskild byggnad förhyrda 6 st. lektionsrum, har i föregående årsberättelser blifvit anmärkt. Äfven sedan staden under de 3 sista läsåren åt rektor hyrt annan bostad, och de af honom förut innehafde boställsrum varit upplåtna till skolans begagnande, är den öfverklagade förlägenheten för nödigt utrymme (under sista läsåret har till och med kapprummet till gymnastiken måst begagnas såsom lektionsrum!) ingalunda afhjelpat, enär intet tillräckligt stort gemensamt samlingsrum finnes, icke heller behöflig plats för skolans bibliotek och samlingar, hvilka därför hufvudsakligen måst skrinläggas, utom det att gymnastiklokalen är alldeles otillräcklig. Vid sådant förhållande är det högst tillfredsställande att kunna hoppas, att detta trängande behof af en större och ändamålsenlig skolbyggnad med det snaraste blifver afhjelpat, sedan rikets ständer vid förra riksdag för ändamålet beviljat 100,000 r:dr r:mt, hvaraf 60,000 r:dr såsom anslag och 40,000 r:dr såsom amorteringslån. Då för detta anslag likväl fästats det vilkor, att antingen länets landsting eller staden Wenersborg skulle tillskjuta hvad som derutöfver erfordrades, men landstinget, emot hvad man trodde sig hafva giltigt skäl att hoppas, vägrat *allt* bidrag till det folkrika länets *enda* högre elementarläroverk, har det, med afseende på de utgifter, som förut redan så hårdt trycka Wenersborgs samhälle, varit nödvändigt att inskränka skolbyggnaden till det för ändamålet oundgängligaste omfång; hvarföre de Kongl. Maj:ts pröfning och fastställelse underställde, af herr arkitekten P. U. Stenhammar äfven för ny gymnastikbyggnad och nödige ändringar uppgjorde ritningar och kostnadsförslag (uppgående, oberäknadt behöflige mobillier af bord, bänkar m. m., till en summa af nära 140,000 r:dr r:mt) upptaga bibehållandet af det befintliga skolhuset, för att der inrymma: 1:a och 2:a klassernas lektionsrum, ritsal, museum, bibliotek och bostad för vaktmästaren. Då således det gamla skolhuset blir ett supplement till det nya, tvekar jag ej att ånyo uttala den äfven af läroverkskollegium delade åsigt, att den nya byggnaden uppföres så mycket som möjligt i närmaste grannskap, d. v. s. mera i öster än ritningen upptager, så att façaden kommer ungefär i jernbredd med plantagets vestra gränslinia.

E) Undervisningsmaterielen.

- 1) *Skolbibliotheket* har blifvit förökadt genom de inköp, som kassans tillgångar medgifvit, och hvaribland specificeras: 6 ex. af Hammerichs Danska och Norska läsestycken; 6 ex. af Ohlenschlägers Axel og Walborg; 10 ex. af Bjurstens lärokurs för elementarläroverkens lägre klasser; 1 ex. af Tegnér's samlade skrifter; 1 ex. af Atterboms siare och skaldar; 1 ex. af Lenströms svensk anthologi; 3 ex. af Sydows väggkartor (2 öfver Europa och 1 öfver Asien); Dalins franska lexikon; Zeitschrift für Lutherische Theologi; d:o för das Gymnasialwesen; Aulins pedagogiska tidskrift; Nybloms literatur d:o; Upsala och Lunds akademiers årsskrift; Nordisk universitets-tidskrift; Steenstrups Dansk Maanedsskrift; fortsättning af Sundevalles Svenska foglar och Kolbs grosser Atlas der Naturgeschichte m. m.

Följande skänker hafva blifvit emottagne:

- a) af Hans Majestät Konungen: Norges Mynter i Middelalderen, samlede og beskrevne af C. J. Schieve.
- b) från Konsistorii-expeditionen i Skara: Årsberättelser från svenska läroverken för läsåret 1865—1866; Statistiska centralbyråns underdåniga berättelse för 1863 och 1864; Ridderskapet och Adelsns öfverläggningar den 4, 5, 6 och 7 december 1865.
- c) För skänker af enskilde personer har redovisning lemnats i Wenersborgs tidning.
- 2) *Instrumenter och apparater i fysik*: en hydraulisk press, en hydraulisk rotationsapparat, ett lokomotiv och en ångmaskinsmodell (af papp) äro reqvirerade och väntas före terminens slut.
- 3) *Naturalhistoriska* och 4) *andra samlingar* hafva blifvit förökade genom fortfarande skänker, som successivt omnämnts uti stadens tidning. Serskildt upprepas, att Kongl. Svenska akademien skänkt dess minnespenning i silfver öfver Jac. Frese; likasom tacksamt tillkännagifves, att, enligt den i förra årsberättelsen omnämnda, redan då meddelade skrifvelsen från fullmäktige i jernkontoret, blifvit till läroverket i början af juni månad öfverlemnad en samling, innehållande 150 stuffer af svenska bergarter, med åsatta etiketter och deröfver upprättad förteckning i två exemplar.
- 5) *Ritsskolan*, som fortfarande haft serskildt rum, har blifvit förökad med: Hardings ritlektioner (med planscher), utgifne af Saloman; jemte klotsar dertill.

Den för nästföljutna kalenderår afgifna

redogörelse öfver läroverkets kassor och fonder

visar följande förhållande:

Debet.

Balans från den 31 dec. 1865.	Kontant behållning.	Utlånte kapitaler.	Fordringar.	Summa.	R:mt.
<i>Tillgångar:</i>					
Egna kassan	—	66,67	0,45	67,12	
Materiefonden	472,13	—	303,86	775,99	
Byggnadsfonden	—	2,784,70	—	2,784,70	
Premii- och fattigkassan	55,88	—	—	55,88	
Stipendiifonderna	—	2,171,49	72,59	2,244,08	
Bibliothekskassan	160,22	3,653,73	—	3,813,95	
	S:a 688,23	8,676,59	376,90		9,741,72

Inkomster:

Egna kassan				405,50	
Materiefonden				1,057,50	
Byggnadsfonden				1,593,73	
Premii- och fattigkassan				352,00	
Stipendiifonderna				166,95	
Lärarnes aflöningsmedel				25,812,11	
Bibliothekskassan				246,87	29,634,66

Balans den 31 dec. 1866.

Egna kassans skuld till materiefonden					764,81
---	--	--	--	--	--------

Summa 40,141,19.

Kredit.

Utgifter:

Egna kassan (balancerad skuld: 303,86; årets utgifter: 866,45)				1,170,31	
Materiefonden				127,26	
Premii- och fattigkassan				358,46	
Stipendiifonderna				111,00	
Lärarnes aflöningsmedel				25,812,11	
Bibliothekskassan				240,81	27,819,95

Balans den 31 dec. 1866.

Tillgångar:

	Kontant behållning.	Utlånte kapitaler.	Fordringar.	Summa.	
Egna kassan	—	66,67	0,45	67,12	
Materiefonden	941,42	—	764,81	1,706,23	
Byggnadsfonden	—	4,378,43	—	4,378,43	
Premii- och fattigkassan	49,42	—	—	49,42	
Stipendiifonderna	—	2,227,44	72,59	2,300,03	
Bibliothekskassan	147,23	3,672,78	—	3,820,01	
	S:a 1,138,07	10,345,32	837,85		12,321,24

Summa 40,141,19.

F) Examina.

Sedan höstterminen af förut anförde skäl ej kunnat börja förr än den 8 oktober, afslutades densamma den 20 december genom examen, hvarvid herrar landssekreteraren och riddaren C. O. Almqvist, borgmästaren och riddaren A. W. Russberg, kyrkoherden, theol. kandidaten mag:r D. R. Warholm och förste bataljonsläkaren, doktor K. F. Danelius af h. h. eforus varit anmodade att närvara.

Vårterminen, som började den 11 januari, skall, fastän läsåret icke kunnat fortgå under de i läroverksstadgan föreskrifna 36 läsveckor, enligt Kongl. Maj:ts nådiga medgifvande, afslutas genom examen, hvilken h. h. eforus, efter afgifvet förslag, bestämt till onsdagen den 12 och torsdagen den 13 nästkommande juni, och hvarvid herrar landssekreteraren och riddaren C. O. Almqvist, borgmästaren och riddaren A. W. Russberg, häradshöfdingen och riddaren G. A. Montén, kyrkoherden, theol. kandidaten mag:r D. R. Warholm, landtränstmästaren och riddaren J. A. Zachrisson, förste bataljonsläkaren, doktor K. F. Danelius och brukspatronen J. E. Norström inbjudits, att såsom vittnen komma tillstådes.

I den ordning, som genom anslag i skolhuset skall närmare bestämmas, komma förhören att försiggå *första* dagen kl. 8—12 f. m. (hvarefter blifver examen uti sång och musik), och kl. 3—5 e. m. (hvarefter gymnastik- och militärförfningar företagas) samt *andra* dagen kl. 8—11 f. m. (hvarefter flyttning och afslutning sker), — och har jag äran till beivstande häraf vördsamt inbjuda läroverkets inspektör, herr landshöfdingen och kommandören m. m. greve E. Sparre, likasom den här studeraude ungdomens föräldrar, anhörige och målsmän, tillika med alla öfriga den allmänna undervisningens gynnare och vänner.

Att närvara vid afgangsexamen har, på sätt 4 § uti Kongl. Maj:ts nådiga stadga af den 11 april 1862 föreskrifver, h. h. eforus anmodat: herr landshöfdingen och kommandören m. m. greve E. Sparre, herr öfversten och chefen för Kongl. Westgötha-Dals regemente, R. S. O. m. m. friherre L. E. Posse, herr landssekreteraren och riddaren C. O. Almqvist samt herr kyrkohorden, theol. kandidaten mag:r D. R. Warholm, hvilka herrar genom rektor skola underrättas om den eller de dagar, som herr statsrådet och chefen för Kongl. ecklesiastik-departementet kommer att för nämnde examen bestämma.

Sist torde jag böra nämna, att höstterminens början är utsatt till lördagen den 24 nästkommande augusti.

Wenersborg i maj 1867.

II. Lägre femklassiga elementarläroverket i Borås.

(Berättelsen lemnad af t. f. rektorn, kollega S. P. Wennergren.)

A) Undervisningen.

- 1) *Lästerminernas början och slut:* höstterminen börj. d. 28 aug.; slut. d. 21 dec.
vårterminen börj. d. 14 jan.; slut. d. 6 juni.
- 2) *Dagliga lärotiden:* förlagd på förmiddagarne, kl. 7—9 samt 11—2, utom 1 timme (kl. 4—5) å måndags- och torsdagseftermiddagar; hvarjemte kl. 10—11 f. m. öfvats sång och musik samt på eftermiddagarne gymnastik.
- 3) *Begagnade läroböcker:*

I Kristendom: katekesen och Norbecks lärobok i dogmatik;
Biblisk historia: Hübners lärobok;
Kyrkohistoria: Cornelli d:o;

- Modersmålet: språklära af Filén, satslära af Svedbom, lösöfningar och litteraturhistoria af Bjursten;
- Latinska språkets grammatik: Rabes lärobok;
d:o explikation: Rabes krestomathi, Cornelius Nepos, Julius Cæsar de bello Gallico, Ovidii Metamorphoses sel.;
- Grekiska språkets grammatik: Rabes lärobok;
d:o explikation: Xenophons Anabasis;
- Tyska språkets grammatik: Lyths grammatika;
d:o explikation: Lyths krestomathi och Schillers Gesch. des 30-jähr. Kriegs;
- Engelska språkets grammatik: Oldes uttalslära och Öhrlanders språklära;
d:o explikation: Öhrlanders lösöfningar och W. Irvings Columbus;
- Franska språkets grammatik: Oldes språklära;
d:o explikation: Oldes läsebok;
- Mathematik: Zweigbergks lärobok i arithmetik, Euclidis i geometri och Wiemers i algebra;
Naturvetenskap: Arrhenii botanikens första grunder och elementarkurs samt Sundevalls i zoologi;
- Historia och Geografi: Alanders lärobok i svensk och allmän historia och Palmblads i geografi.

Utí dessa läroböcker hafva följande lärokurser blifvit genomgångna:

Första klassen:

- Kristendom: biblisk historia, gamla testamentets; katekesen, 1:sta och en del af 2:dra hufvudstycket. Bibelspråk och psalmer.
- Modersmålet: språklärans första grunder, det viktigaste af formläran, öfningar i rättskrifning och uppläsning af valda stycken.
- Tyska: det viktigaste af formläran till och med de regelbundna verberna, lösöfningar i läsebokens 1:sta kurs, de grammatiska begreppen meddelade under jemförelse med modersmålet.
- Mathematik: arithmetik, de 4 räknesätten i hela tal, öfning i hufvudräkning, samt för de mera försigkomne sorter och bråk.
- Naturvetenskap: fysisk geografi, det allmännaste om verdensdelarne samt Sveriges, Norges och Danmarks fysiska geografi.
- Historia och Geografi: Sveriges, Norges och Danmarks politiska geografi.

Andra klassen:

- Kristendom: biblisk historia, nya testamentets; katekesen, 2:dra hufvudstycket; psalmversar.
- Modersmålet: formläran och det allmännaste af läran om satsar muntligen och skriftligen samt läs- och rättskrifningsöfningar.
- Tyska: formläran samt 44 sidor af läseboken.
- Mathematik: arithmetik, de 4 räknesätten i sorter samt vanliga och decimalbråk, hvarjemte en del lärjungar genomgått enkel och sammansatt regula di tri; geometrisk åskådninglära. Hufvudräkning.
- Naturvetenskap: botanik, det allmännaste om roten, stammen, bladet, fröredningsdelarne, frukten samt sexualsystemet; insamling af växter.
- Historia och Geografi: svensk historia, de 7 första tidevarfven af läroboken samt muntliga berättelser; geografi, Europas i sammandrag.

Tredje klassen:

- Kristendom:** repetition af bibliska historia samt 3:dje, 4:de och 5:te hufvudstyckena af katekesen; psalmversar och läsning af nya testamentet.
- Modersmålet:** läran om satsen, hufvudsakligen meddelad genom skriföfningar och satsupplösning; läs- och rättskrifningsöfningar.
- Latin:** formlära, explikationsöfningar i läsboken från början till 4:de afdelningen; satsöfningar med vokabelläsning.
- Tyska:** formläran samt 36 sidor i läseboken; reallinien dessutom af syntaxen till verbum samt största delen af de poetiska styckena i läsboken.
- Engelska:** uttalsläran med läsöfningar, formläran samt 10 sidor af läsboken.
- Mathematik:** aritmetik, enkel och sammansatt regula de tri samt reallinien dessutom intresse- och bolagsräkning; geometri, 1:sta boken samt reallinien dessutom 10 prop. af 2:dra boken.
- Naturvetenskap:** botanik, sexualsystemet och det viktigaste från lärobokens början till 2:ra kap.
- Historia och Geografi:** svensk historia, hela läroboken repeterad; geografi, från och med Nederländerna till Europas slut jemte repetition af det föregående.

Fjerde klassen:

- Kristendom:** repetition af katekesen, psalmversar och läsning af nya testamentet; kyrkohistoria, 1:sta perioden.
- Modersmålet:** läran om satsen, utförligare behandlad, ämnesskrifning på lärorummet samt rättskrifningsöfningar.
- Latin:** formläran och det viktigaste af syntaxen; Cornelius Nepos från och med Aristides till och med Timotheus; skriföfningar på lärorummet.
- Tyska:** repetition af språkläran samt från sidan 110 till sidan 152 af Schillers Gesch. des 30-jährigen Kriegs, 2:dra boken; skriföfningar.
- Engelska:** repetition af formläran, samt en del af syntaxen; 30 sidor i läseboken.
- Franska:** reallinien: det allmännaste af formläran samt 50 st. af 1:sta afdeln. i läsboken.
- Mathematik:** aritmetik, repetition; geometri, 3:dje boken samt repetition af de 2 föregående; algebra, till och med eqvationer af 1:sta graden; reallinien dessutom arithmetiska öfningar.
- Naturvetenskap:** botanik, sexualsystemet samt från lärobokens början till 2:dra kap. jemte växtinsamling; zoologi, till och med foglarne.
- Historia och geografi:** svensk historia, repetition af läroboken jemte något i läsboken; geografi, Asiens och Afrikas.

Femte klassen:

- Kristendom:** repetition af katekesen; dogmatik, öfra afdelningen 9 och nedra afdelningen 3 kap.; kyrkohistoria, öfra afdelningen repetition af det förut lästa och nedra afdeln. 2:dra perioden. Läsning af nya testamentet.
- Modersmålet:** satslära, ämnesskrifning på lärorummet, rättskrifningsöfningar, litteraturhistoria.
- Latin:** grammatik, hela läroboken med prosodik och metrik; öfra afdeln. 2 böcker i Julius Cæsar de bello Gallico och styckena Ætates, Lycaon och Phaëton i Ovidii Metam. sel., nedra afdeln. Cornelius Nepos från och med Conon till och med Agesilaus och 21 kap. af 1:sta boken i Julius Cæsar de bello Gallico. Hem-themata.
- Grekiska:** öfra afdeln. formläran och det väsentligaste af syntaxen samt slutet af 1:sta och hela 2:dra boken af Xenophons Anabasis, nedra afdeln. formläran och 8 kap. af 1:sta boken af Xenophons Anabasis.

Tyska: repetition af språkläran, från 159:de sidan till 260:de sidan uti Schillers Gesch. des 30-jährigen Kriegs. Skriföfningar.

Engelska: reallinien, formlära och syntax, från 11:te till 24:de kap. af Irvings Columbus samt skrif- och talöfningar.

Franska: öfra afdeln., formlära samt från 1:sta till 40:de st. i 2:dra afdeln. af läsboken; reallinien hela läsboken samt skriföfningar på lärorummet.

Mathematik: öfra afdeln. geometri, repetition af 4 böcker; algebra, 2 grader med problem; nedra afdeln., geometri, repetition af de 3 första böckerna; algebra, 1:sta graden med flere obekanta; reallinien dessutom räkneöfningar.

Naturvetenskap: botanik, klass. linien rep. af läroboken till 2:dra kap.; reallinien, hela läroboken, utom läran om kryptogamerna; inledning till fysiken; båda linierna, zoologi, från början af läroboken till och med insekterna. Insamling af 300 växter.

Historia och Geografi: svenska historien, rep. af läroboken; allmänna historien, öfra afdeln. gamla historien och det viktigaste af medeltidens; nedra afdeln. gamla historien från början till 1:sta triumviratet; geografin, gamla geografin samt rep. af största delen af nya.

Öfningar: välskrifning, 2 timmar i veckan i 1:sta och 2:dra klasserna; teckning, hufvudsakligen figur- och landskapsritning, 1 timme i 1:sta och 2:dra klass., 2 timmar i 3:dje, 4:de samt 5:te klassens realafdelning; gymnastik, fristående och appareljgymnastik, marsch- och exercisöfningar 4 timmar i veckan med kl. 1—4, 5 timmar med 5:te klassen; musik och sång 6 timmar i veckan.

4) *Undervisningsskyldighetens fördelning emellan lärarne* har varit följande:

t. f. Rektor S. P. Wennergren har undervisat klass. 3—5 i kristendom 7 timmar i veckan, i engelska 7 timmar och klass. 4 och 5 i historia och geografi 6 timmar samt rättat skriftliga uppsatser i 5:te klassen.

Kollega: J. Nordvall klass. 3—5 i modersmål 7 timmar, i latin 14 timmar och i naturvetenskap 8 timmar samt rättat skriftliga uppsatser i 5:te klassen.

d:o A. Thorin klass. 3—5 i matematik 17 timmar, klass. 4 och 5 i franskan 7 timmar och klass. 5 i grekiska 6 timmar samt rättat skriftliga uppsatser i 4:de klassen;

d:o J. A. Rosén 2:dra klass. i samtliga ämnen 29 timmar;

d:o J. A. Nyberg 1:sta klass. i samtliga ämnen 29 timmar samt

t. f. Kollega studenten C. W. Boreus klass. 3—5 i tyska 10 timmar, i latin 14 timmar samt klass. 3 i historia och geografi 5 timmar i veckan;

Öfningssläraren löjtnant F. R. Zachrisson i gymnastik 5 timmar i veckan;

d:o ritläraren C. A. Leverin i teckning 4 timmar samt

d:o orgelnisten J. F. Ström i musik och sång 6 timmar i veckan.

B) Lärarne.

Klassföreståndare hafva varit: för 5:te klass. t. f. rektor Wennergren, för 4:de kollega Nordvall, för 3:dje kollega Thorin, för 2:dra kollega Rosén samt för 1:sta klassen kollega Nyberg.

C) Lärjungarne.

1) Inskrifne: vid höstterminens början 18;

„ vårterminens d:o 5.

2) Afgångne: höstterminen 16, deraf 9 till tekniskt eller elementarläroverk;
vårterminen 2.

- 3) Terminsavgift erlade höstterminen: till undervisningsmaterielen 33, befriade 44; till byggnadsfonden 29; befriade 48;
vårterminen: till undervisningsmaterielen 33, befriade 47; till byggnadsfonden 29, befriade 51.
- 4) Antal närvarande under vårterminen: i 1:sta klassen 27, 2:dra klass. 19, 3:dje klass. 13, 4:de klass. 13 och i 5:te klass. 8, summa 80. Af dessa läsa i 3:dje klass. 6, i 4:de klass. 10 och i 5:te klass. 7 klassiska språk.

Beträffande *hemlexor*, hafva sådane, om ock endast i några ämnen, såsom historia, tysk formlära m. m., börjat gifvas i 2:dra klass., samt vidare i 3:dje och 4:de kl. i allmänhet uti der lästa språk och vetenskaper, latin, tyska, kristendom, geometri, naturvetenskap, historia och geografi, hvartill i 5:te komma grekiska och franska samt för reallinien i stället för klassiska språk från och med 3:dje klassen engelska och från och med 4:de klassen franska. För öfverläsning af *hemlexorna*, hvilka antal på samma dag i 3:dje klass. stundom varit 4, i 4:de och 5:te klass. 4—5 och hvilka oftast i skolan förut blifvit genomgångna, torde i allmänhet erfordras i 3:dje och 4:de klass. 2 à 3 timmar och i 5:te klass. 4 timmar dagligen.

D) Skollokalen

har under läsåret icke undergått någon förändring, utom det att den blifvit till det yttre bräd-fodrad.

E) Undervisningsmaterielen.

Biblioteket har blifvit tillökadt med några läse- och läroböcker.

F) Examina.

Examen vid höstterminens slut hölls den 21 december, och voro, jemte läroverkets inspektor, herr kyrkoherden A. J. Enander, herrar provinciällakaren, R. W. O. doktor S. Elmlund, borgmästaren A. Wendt, apothekaren S. Österberg samt fabrikören, R. W. O., C. G. Rydin anmodade att densamma bevista.

Årsexamen kommer att förrättas thorsdagen den 6 juni i närvaro af ofvannämnde herrar; och anställes då från kl. 8 f. m. till kl. 1 e. m. offentlig pröfning i språk och vetenskaper, samt vidare å eftermiddagen slutöfning i gymnastik och sång, hvarefter förrättas flyttning med utdelning af stipendier, premier och fattigmedel.

III. Lägre treklassiga elementarläroverket i Alingsås.

(Berättelsen lemnad af vik. rektorn, mag'r M. C. Jungmarker.)

A) Undervisningen.

- 1) Lästterminernas början och slut: höstterminen börj. d. 23 aug.; slut. d. 20 dec.
vårterminen börj. d. 24 jan.; slut. d. 3 juni.
- 2) Dagliga lärotiden: fördelad på för- och eftermiddagar.
- 3) Begagnade läroböcker:
 - I Kristendom: katekesen och valda bibelspråk af Flodman;
 - Biblisks historia: Åkerbloms och Eklunds läroböcker;

Modersmålet: Fryxells språklära och Bjurstens satslära;
 Latinska språket: Rabes grammatik och läsöfningar; Cornelius Nepos;
 Tyska språket: Lyths grammatik och läsöfningar;
 Engelska språket: Hammars lärobok och Oldes pronunciationslära;
 Matematik: Zweigbergks lärobok i arithmetik, Euclides och Bergius i geometri;
 Naturvetenskap: Berlins lärobok, Arrhenii d:o i botanisk terminologi och Torins i zoologi;
 Svensk historia: Alanders läro- och läsebok; gamla historien af Pütz;
 Geografi: Wings lärobok för första klassen samt Palmblads för 2:dra och 3:dje.

Uti dessa läroböcker hafva följande lärokurser blifvit genomgångna:

Första klassen:

Kristendom. Katekes: till tredje hufvudstycket; valda bibelspråk och psalmversar.
 Biblisk historia: gamla testamentets efter Åkerblom.
 Modersmålet. Språklärans första grunder, efter Bjurstens lärobok; välläsnings- och rättskrifningsöfningar.
 Tyska. Formläran till och med hjälpverberna med motsvarande läsöfningar.
 Matematik. Arithmetik: de fyra räknesätten i hela tal samt öfning i sorträkning.
 Geometrisk åskådningslära samt någon del af storhetsläran.
 Naturvetenskap. Grunddragen till fysiska geografin; Berlins lärobok afslutad.
 Historia och Geografi. Historia: Alanders lärobok första kursen.
 Geografi: Sveriges, Norges, Danmarks, Tysklands politiska efter Winge.

Andra klassen:

Kristendom. Katekes: från 3:dje hufvudstycket till slut; valda bibelspråk och psalmversar.
 Biblisk historia: nya testamentets efter Åkerblom.
 Modersmålet. Språklära: etymologien samt det allmännaste om satsen efter Fryxell.
 Interpunktionslära efter Bjursten.
 Öfningar i rättskrifning efter diktamen.
 Tyska. Formläran till och med starka konjugationen med motsvarande läsöfningar.
 Matematik. Geometri: andra kursen af Bergius till och med mångsidningar.
 Arithmetik: allmänna och decimalbråk med tillämpning på sorter.
 Naturvetenskap. Fysiska geografin fullständigare.
 Botanik: terminologi och examinering af omkring 50 växtarter.
 Historia och Geografi. Historia: till IX tidehvarvet efter Alanders lärobok.
 Geografi: en del af Europas efter Palmblad.

Tredje klassen:

Kristendom. Katekes: repetition deraf; valda bibelspråk och psalmversar.
 Biblisk historia: nya testamentets efter Eklund.
 Modersmålet. Formläran repeterad; sats- och interpunktionslära efter Bjursten.
 Rättskrifning dels efter diktamen, dels efter kakografiska öfningar.
 Latin. Grammatik: formläran och det viktigaste af syntaxen.
 Explikation: en lärjunge fältherrarne Trasybulus, Conon och Dion af Cornelius Nepos,
 fyra lärjungar Rabes läsöfningar. Skriföfningar dels hemma, dels på lärorummet.
 Tyska. Grammatik: formläran samt det väsentligare af syntaxen till adverbet.
 Explikation: 20 stycken af Lyths krestomati. Skriföfningar.

Engelska. Grammatik: uttals- och formlära.

Explikation: 30 stycken af läseboken. Skriföfningar.

Mathematik. Arithmetik: enkel och sammansatt regula de tri, intresse, rabatt o. s. v. till och med kedjeräkning, rotutdragning samt eqvationslära, allt efter lärjungarnes olika ålder och anlag.

Geometri: 1:sta boken af Euclides samt andra kursen af Bergius. Några lärjungar 2:dra och 3:dje böckerne af Euclides.

Naturvetenskap. Botanik: växt-terminologi efter Arrhenii mindre lärobok samt examinering af 100 växtarter.

Zoologi: däggdjuren efter Torins lärobok.

Historia och Geografi. Historia: repetition af Alanders lärobok; valda berättelser ur samma författares läsebok; några lärjungar dessutom genomgått gamla tidens geografi och historia af Pütz.

Geografi: Europas politiska afslutad; flod- och bergsystemerna utförligare genomgångna.

4) Undervisningsskyldighetens fördelning mellan lärarne har varit på följande sätt:

T. f. rektor, M. C. Jungmarker, som under ordin. rektor, M. A. W. Kullbergs för sjuklighet åtnjutna tjänstledighet under hela läsåret bestridt rektorsbefattningen, har undervisat (24 timmar i veckan) uti kristendom, latin, naturvetenskap i 3:dje klassen, välskrifning i 1:sta klassen samt rättat latinska skriföfningar.

Kollega, C. O. N. Dahlgren (28 timmar i veckan) uti matematik, tyska och engelska språken, välskrifning i 3:dje klassen samt rättat tyska och engelska skriföfningar.

vikar. kollega, stud. F. W. Nyman (29 timmar i veckan) uti modernmålet, historia och geografi, naturvetenskap i 1:sta och 2:dra klassen, välskrifning i 2:dra klassen samt rättat svenska skriföfningar.

Öfningsslärare: orgelnisten E. Ericsson (4 timmar i veckan) i *sång*, med ungdomen fördelad i 2:ne afdelningar.

ingenjören J. Hellström (3 timmar i veckan) i *teckning*, 1 timme med hvarje klass.
skolläraren P. Bladh (6 timmar i veckan) i *gymnastik*, med ungdomen fördelad i 2:ne afdelningar.

B) Lärarne.

Klassföreståndare: t. f. rektor Jungmarker för 3:dje, kollega Dahlgren för 2:dra, v. kollega Nyman för 1:sta klassen.

C) Lärjungarne.

1) Inskrifne, höstterminen: 6 lärjungar.
vårterminen: 9 d:o.

2) Afgångne, höstterminen: 12 lärjungar, af hvilka 2 till andra läroverk och 10 till näringarne.

3) Skolafgift till läroverkets *materiel*, höstterminen: erlagd af 10 lärjungar; derifrån befriade 26.
vårterminen: d:o af 13 d:o; d:o d:o 31.

4) d:o till d:o *byggnadsfond*, höstterminen: erlagd af 7 d:o; derifrån befriade 29.
vårterminen: d:o af 10 d:o; d:o d:o 34.

5) Ynglingar, som läsa latin, hafva under vårterminen varit 3.
under höstterminen d:o 5.

6) Antal för vårterminen: i 1:sta klassen 18, i 2:dra 11, i 3:dje 15; summa 44.

I afseende på härkomst äro af dessa lärjungar: tjenstemäns söner 12, borgares och andre näringsidkares söner 21, hemmansegares och arbetares söner 9, 2:ne lärjungars härkomst okänd; summa 44.

Hemlexor hafva så beräknats för 3:dje klassen, att lärjungar med vanliga naturanlag derför samt för skriftliga arbeten behöft använda 2:ne timmar dagligen; för andra klassen så, att lärjungarne der behöft 1 timme dagligen.

D) Skollokalen

har icke undergått någon förändring.

E) Undervisningsmaterielen

har under året icke vunnit någon nämnvärd tillökning.

F) Examina.

Höstterminen afslutades den 20 dec. genom examen, hvarvid, jemte skolans inspektör herr prosten fil. dokt. A. Nattsén, herrar kammarherren, R. S. O., C. A. Virgin, borgmästaren S. P. Walberg, provinciälläkaren doktor G. F. Berggren och rådmannen S. I. Nyman varit af h. h. eforus anmodade att närvara.

Vårterminen kommer att afslutas genom examen, i närvaro af samma herrar och män, som voro anmodade att öfvervara höstterminens examen, måndagen den 3 juni kl. 10—1, hvarefter flyttning förrättas jemte utdelning af premii- och fattigmedel. Slutöfning i gymnastik anställles samma dag kl. 4 e. m.

IV. Enklassiga pedagogien i Ulricehamn.

(Berättelsen lemnad af pedagogen P. G. Holmlund.)

A) Undervisningen.

1) Lästterminerna: höstterminen börj. d. 21 aug.; slut. d. 14 dec.

vårterminen börj. d. 21 jan.; slut d. 7 juni.

2) Dagliga lärotiden: 4 timmar f. m., 1 $\frac{1}{2}$ timme e. m.

Under den kalla årstiden har skolgudstjenst söndagligen förrättats af läraren.

I exercis hafva ynglingarne blifvit öfvade af handelsbokhållaren S. B. Hagberg.

3) Begagnade läroböcker:

I Kristendom: katekesen samt Åkerbloms och Ekelundhs läroböcker i biblisk historia.

Modersmålet: Bjurstens formlära och läsbok samt Kyléns rättstafnings- och satslära.

Tyska språket: Flachs grammatik och läsbok.

Engelska språket: May's lärobok och Irvings Columbus.

Mathematik: Zweigbergks räknebok, Euclidis geometri och Björulings algebra.

Naturvetenskap: Botanikens första grunder af Arrhenius, inledning till botaniken af Andersson, Sundewalls zoologi och Berlins naturlära.

Svensk historia: Alanders läro- och läsbok samt Ekelunds och Dahms läroböcker.

Geografi: Dahms och Strömbergs läroböcker.

Uti dessa läroböcker hafva följande stycken blifvit genomgångna:

Nedra afdelningen:

Kristendom. Katekesen: 1:sta hufvudstycket. Några ynglingar till 2:dra artikeln. Biblisk historia: gamla testamentet efter Åkerblom.

Modersmålet. Form- och rättstafningslära, innanläsnings- och rättstafningsöfningar.
 Tyska språket. Formlära. Flachs "förberedande läsöfningar".
 Matematik. De fyra räknesätten i enkla tal.
 Naturvetenskap. 4—10 afdelningarne i Berlins naturlära.
 Geografi. Sveriges, Norges och Danmarks politiska geografi efter Strömberg.

Öfra afdelningen:

Kristendom. Katekesen. Bibliska historien efter Ekelund. Psalmer. Vid de dagliga bönestunderna hafva Apostlageringar och några af Pauli bref blifvit genomgångna.
 Modersmålet. Form-, sats- och rättstafningslära. Rättskrifnings- och satsöfningar.
 Tyska. Grammatiken och 24 stycken i läsboken. Några ynglingar 47 stycken.
 Engelska. Grammatiken och 23 stycken i läsboken. Några ynglingar 4 kapitel i Irvings Columbus.
 Matematik. Arithmetik: t. o. m. intresseräkning. Geometri: 1:a boken. Algebra: hela tal.
 Naturvetenskap. Botanik: hela Arrhenii och Anderssons läroböcker. Insamling och undersökning af omkring 100 växtarter. Zoologi: t. o. m. fiskar.
 Historia. Läroboken (Alanders) och 77 sidor i läsboken. En yngling dessutom fr. o. m. Gustaf I till Gustaf II Adolf efter Ekelund och en Dahms lärobok.
 Geografi. Hela Strömbergs och Europa efter Dahms större lärobok.

B) Lärare.

Pedagog: P. G. Holmlund.

C) Lärjungarne.

- 1) Inskrifne: höstterminen 1, vårterminen 2.
- 2) Afgångne: höstterminen 1, vårterminen 1.
- 3) Skolafgift: höstterminen erlagd af 8 lärjungar; derifrån befriade 14 = 22.
 vårterminen d:o af 8 d:o; derifrån befriade 12 = 20.

I afseende på härkomst äro af de under vårterminen närvarande: 1 son af adelsman, 4 ofrälse militärens, 12 borgares och näringsidkares, 3 hemmansegares söner.

D) Skollokalen

har ej under året undergått någon förändring.

E) Undervisningsmaterielen

har under året ökats med åtskilliga läroböcker och kartor samt Zoologisk atlas och Anderssons vägtaflor till botaniken.

F) Examina.

Höstterminen börjades den 21 aug. och afslutades den 14 dec. genom examen, som bevestades af kyrkoherden magr G. A. Sundborg samt kaptenen och postmästaren, riddaren S. J. Hammarstrand.

Vårterminen, börjad den 21 jan., skall afslutas den 7 juni. Till examens öfvervarande inbjudas ofvannämnde herrar samt borgmästaren H. Lundqvist och kronofogden A. R. Sandberg.